

VEDECKÉ SPRÁVY

JOZEF JAKÁL

ATLAS SLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY UŽ VYCHÁDZA

Jozef J a k á l: Atlas of the Slovak Socialist Republic is being issued. Geogr. Čas., 30, 1978, 3, 3 refs.

The Atlas of the SSR being prepared represents a basic scientific map work, which illustrates integratively all the main elements of the geosphere and the socio-economic sphere in the territory of Slovakia. The progress in the atlas production is a set of maps solving the problems of human environment, landscape potential and using natural resources. The Atlas is divided into 15 topical chapters. A constituent part of the Atlas will be a text annex in the Slovak, Russian and English together with explanatory notes translated.

Pokrok, ktorý zaznamenala slovenská geografia na poli vedeckého bádania, je výsledkom jej vývoja najmä za posledné roky, ktoré sú úzko späté s rozvojom Geografického ústavu Slovenskej akadémie vied, ktorý v tomto roku zaznamenáva 25. výročie svojej činnosti v rámci SAV. Slovenská geografia vôbec dospela do štádia, kedy sa môže podujat na tvorbu najnáročnejších geografických diel. Jedným z vrcholných činov našej geografie je pripravovaný národný Atlas SSR — dielo, ktoré sme dosiaľ na Slovensku postrádali. Slovenská geografia sa tak postaví po boku najvyspelejších krajín, ktoré takéto diela už majú.

Úsilie spracovať národný Atlas SSR sa prejavilo už roku 1965, a to v uznesení X. zjazdu čs. geografov v Prešove. Podnet na realizáciu diela dal Úrad Predsedníctva vlády SSR r. 1970. Na realizáciu Atlasu SSR, veľmi náročného diela tak z hľadiska tvorby autorských originálov, ako aj z hľadiska kartografického a polygrafického spracovania, podujali sa Slovenská akadémia vied a Slovenský úrad geodézie a kartografie. Spoluvydavateľskou dohodou oboch ustanovizní z r. 1971 bol realizovaním Atlasu SSR poverený za Slovenskú akadémiu vied Geografický ústav SAV a kartografickým spracovaním Slovenská kartografia, n. p. Menovali redakčnú radu na čele s predsedom členom korešpondentom ČSAV a SAV E. Mazúrom a podpredsedom Ing. D. Lenkom. Za hlavného redaktora menovali Ing. A. Kelemena. Po spracovaní ideového, úvodného a technického projektu, ako aj po ich zoponovaní sa pristúpilo k vlastnej realizácii diela.

Tvorcovia atlasu si uvedomili, že v súčasnosti atlasy dostávajú aj funkciu

praktického využitia a podľa toho volili aj jeho štruktúru. Atlas SSR bude základným vedeckým mapovým dielom, ktoré kartografickými metódami komplexne znázorní súčasný stav, úroveň a charakter prírodných podmienok, hospodárstva, obyvateľstva, kultúry a životného prostredia na území Slovenska. Poslaním atlasu je nielen fixácia minulého a súčasného stavu prírodnej, ekonomickej, sociálnej a kultúrnej štruktúry krajiny, ale aj naznačenie jej potencie z hľadiska budúceho rozvoja.

Atlas SSR sa tak stane prvým mapovým vyjadrením o komplexe všetkých základných prvkov geosféry na území Slovenska a vzhľadom na základnú mierku 1:500 000 aj prvým v ČSSR. Atlas bude slúžiť najmä potrebám praxe a mapy v ňom obsiahnuté bude možné využiť pri riadiacej, plánovacej, projekčnej, vedeckej, technickej, pedagogickej a osvetovej činnosti riadiacích i plánovacích orgánov, organizácií, ako aj rôznych rezortných inštitúcií. Z uvedeného vyplýva, že atlas sa bude môcť využiť takmer vo všetkých odvetviach národného hospodárstva. Vzhľadom na takto formulovaný účel atlas bude spĺňať súčasne funkciu národného i regionálneho atlasu, čo je zatiaľ v praxi vydávania podobných atlasov ojedinelým príkladom.

Kým národný atlas s komplexnou tematikou mapového súboru interpretuje geografickú charakteristiku štátneho územia, regionálny atlas je súborom tematických máp analytického i syntetického charakteru, ktoré encyklopedickým postupom interpretujú z najrôznejších hľadísk korelácie regiónu, ohraničeného nezávisle od politických hraníc.

Pre socioekonomickú sféru sa ako základné údaje použili materiály zo sčítania ľudu z r. 1970. Niektoré mapy, najmä však grafy, podávajú aj novšie údaje.

Progres v atlasovej tvorbe z celosvetového hľadiska značí súbor máp, ktoré riešia najaktuálnejšie problémy našej doby, a to otázky životného prostredia, potencie krajiny a využívania prírodných zdrojov. Na mapách s touto tematikou sa nezachytáva iba súčasný stav krajiny, ale naznačuje sa aj jej vývoj a vyvodzujú sa určité prognózy.

TECHNICKÉ ÚDAJE

Atlas SSR vyjde vo formáte 46×92 cm tlačového mapového hárku a formát väzby bude mať rozmery 47×50 cm. Základnou a hlavnou mierkou atlasu bude mapa Slovenska mierky 1:500 000, z ktorej sa odvodil aj mierkový rad ostatných máp atlasu, a to 1:750 000, 1:1 mil., 1:1,5 mil., 1:2 mil. a 1:3 mil. Na základe výskumnej úlohy sa ako najvhodnejšie pre potreby atlasu zvolilo Tissotovo ekvivalentné kuželové zobrazenie.

Atlas bude celkove obsahovať 830 máp a ukážok z menších regiónov na podrobnejších mapových podkladoch, čo predstavuje 74 tlačových hárkov o 358 stranách (mapová časť). V základnej mierke 1:500 000 sa vyhotovilo pre Atlas SSR 35 máp.

Na tvorbe takéhoto rozsiahleho diela sa zúčastnilo 140 vedeckých pracovníkov z 27 výskumných ústavov SAV, vysokých škôl a iných organizácií. Treba však poznamenať, že vyše 60 % autorských originálov sa spracovalo na Geografickom ústave SAV.

Roku 1977 vyšli prvé dve kapitoly, a to kapitola 2 — Vývoj mapového zob-

razenia Slovenska, a kapitola 6 — Pôdy v predbežnom náklade. V ďalších rokoch, a to postupne do roku 1980, vyjdú separátne všetky kapitoly. Roku 1980, a to polovica nákladu, vyjde vo väzbe ako súborné dielo. Takýto postup volili spoluvydavatelia preto, aby Atlas SSR mohol čo najskôr slúžiť účelu, pre ktorý bol spracovaný a dostal sa čo najrýchlejšie do praxe.

GEOGRAFICKÝ OBSAH ATLASU

Na zabezpečenie vysokej vedeckej úrovne diela sa vytvorili tematické skupiny, ktoré riešili autorskú prípravu mapových originálov. Pre každú kapitolu sa určili vedúci tematických skupín, ktorí sú zodpovední za vedecký obsah, a tematickí redaktori, ktorí sú zodpovední za kartografické stvárnenie obsahu. Jednotlivé diela sa po obsahovej stránke posudzovali vo Výkonnej rade Atlasu SSR (orgán redakčnej rady), kde sa posudzovali aj nátlacky tlačových hárkov, a to najmä pokiaľ ide o kartografickú interpretáciu a grafické stvárnenie. Atlas má 15 kapitol:

1. Úvodné mapy
2. Vývoj mapového zobrazenia
3. Podklad
4. Povrch
5. Ovzdušie a vodstvo
6. Pôdy
7. Rastlinstvo, živočíšstvo a fenológia
8. Fyzickogeografické-geoekologické krajinné jednotky
9. Vývoj osídlenia a územnej organizácie krajiny
10. Obyvateľstvo a sídla
11. Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo
12. Priemysel, doprava a spoje
13. Služby
14. Ekonomickogeografické krajinné jednotky
15. Potencia krajiny a životné prostredie

1. **Úvodné mapy.** Vstupná kapitola poskytuje všeobecné informácie o Slovensku a o jeho geografickom postavení v rámci ČSSR a Európy. Ťažisko tvoria Všeobecnozemepisná mapa a Mapa správneho rozdelenia SSR v mierkach 1:500 000.

2. **Vývoj mapového zobrazenia.** Kapitola znázorňuje vývoj mapového zobrazenia Slovenska, a to počnúc od najstaršej zachovanej mapy Uhorska z r. 1528 od Lazara až po najnovšiu mapovú tvorbu. Mapovú tvorbu 18. stor. zastupuje ukážka Müllerovej mapy Uhorska z r. 1709, ako aj ukážka mapy Liptovskej stolice (od Mikovíniho) a prvého vojenského mapovania z r. 1782. Ústrednou mapou je Lipského mapa Uhorska z r. 1806, ktorá zahŕňa územie celého Slovenska. Kapitola obsahuje aj ukážky tvorby topografických a katastrálnych máp z 19. a 20. stor.

3. **Podklad.** Geologické štruktúry zaberajú v Atlase pomerne rozsiahlu časť. Popri hlavných mapách: Geológia v mierke 1:500 000, Tektonika, Neotektonika, Metalogenéza, Nerastné suroviny v mierkach 1:1 mil. sú tu početné ukáž-

ky z vybraných regiónov v podrobnejších mierkach. V mierke 1:500 000 sú aj mapy Kvartér, Inžinierska geológia a Hydrogeológia. Medzi významné patrí aj súbor máp s geofyzikálnou charakteristikou.

4. **Povrch.** V tejto kapitole sa objavujú niektoré mapy, ktoré budú zverejnené prvý raz. Ide najmä o mapy podávajúce informácie o súčasnom reliéfe, ktoré poskytujú veľa nových charakteristík reliéfu. Mapy budú mať základný význam pre delimitáciu prírodných krajinných celkov. Ťažiskom sú mapy Morfológia a Typologické členenie reliéfu v mierkach 1:500 000. Ďalej sú to hypsografické mapy a mapy morfometrickej analýzy reliéfu, súčasných reliéfortvorných procesov, morfoštruktúr, svahových pohybov a iné. Početné sú ukážky z rôznych regiónov Slovenska v podrobnejších mierkach.

5. **Ovzdušie a vodstvo.** Popri tradičných atlasových mapách, ktoré obsahujú údaje o zrážkach, teplotách, slnečnom žiarení, prúdení vzduchu a pod., budú v atlase predstavené aj témy, ktoré sú v atlasoch zriedkavejšie, ale rovnako majú veľký význam, a to najmä pre poľnohospodárstvo. Sú to mapy o snehovej pokrývke, pravdepodobnosti výskytu suchých a zrážkových období, výpar vody z pôdy, vlahová bilancia a pod. Nechýbajú ani syntetické mapy, Klimatické oblasti, Klímageografické typy a mapa znečistenia ovzdušia.

V časti **Vodstvo** sú na mapách charakterizované najmä odtokové pomery riek, teplotné údaje o riečnych vodách, ako aj o ich znečistení. Ústrednými mapami sú mapy Hydrológia v mierke 1:750 000, Typy podzemných vôd a Minerálne a termálne vody v mierkach 1:1 mil.

6. **Pôdy.** Podrobný obraz o pôdnych pomeroch Slovenska podáva súbor máp tejto kapitoly. Dve základné mapy: Pôdne typy a Pôdne druhy, skeletnosť a zamokrenie sú vyhotovené v mierkach 1:500 000. Ďalšie mapy poskytujú prehľad o ostatných charakteristikách našich pôd (obsah draslíka, fosforu, humusu, uhličitanov a pod.). Pozornosť sa venuje aj erózii a kontaminácii pôdneho fondu. Syntetizujúci charakter majú mapy Pôdno geografické regióny a Bonita pôdy.

7. **Rastlinstvo, živočíšstvo a fenológia.** V časti rastlinstvo sú dominujúce dve hlavné mapy: Potenciálna prirodzená vegetácia a Hlavné lesné dreviny v mierke 1:500 000. Ďalšie mapy sú venované rozšíreniu niektorých reprezentantov vegetácie, a to z aspektu ich dynamického vývoja. Pozoruhodný je súbor ukážok z hornej hranice lesa, ďalej o vzácnych cudzokrajných drevinách, endemitoch a o vývoji vegetácie v postglaciáli. Venuje sa priestor aj mapám Fytocenózy, podmienené exhalátmi, Fytogeografické členenie a Geoelementy flóry.

V časti **živočíšstvo** sa venuje priestor najmä významným živočíšnym druhom, chráneným živočíchom, novým živočíšnym druhom, teplomilnému hmyzu, cicavcom, endemitom, kalamitným škodcom. Syntetický pohľad podáva mapa Živočíšne regióny.

Vo fenologickej časti sa podáva členenie územia na základe fenologických javov. Ide najmä o nástup, trvanie a ukončenie jednotlivých fenologických fáz na najtypickejších príkladoch (napr. kvety liesky obyčajnej, jablone letnej).

8. **Fyzicko geografické — geoekologické krajinné jednotky.** Kapitola uzatvára prírodnú sféru znázornenú v atlase v predošlých kapitolách a je vlastne syntetickým pohľadom na prírodnú krajinu. Zahŕňa celkom nové mapy založené na moderných metodologických prístupoch, ktoré sa u nás v atlasovej tvorbe doteraz nepoužili. Ide najmä o mapy v mierke

1:500 000 Typy súčasnej fyzickogeografickej krajiny a Geoekologické (prírodné krajinné) typy v mierke 1:500 000. Mapy sú doplnené podrobnejšími ukázkami z rôznych a reprezentatívnych typov našej krajiny.

9. Vývoj osídlenia a územnej organizácie. Kapitola zobrazuje vývoj osídlenia Slovenska od najstarších čias do r. 1869 a vývoj územnej organizácie od druhej polovice 13. stor., do r. 1970. Osídlenie Slovenska od praveku do začiatku 10. stor. je spracované na základe najnovších archeologických výskumov. Na mapách v mierkach 1:2 mil. je zachytený prierez od staršieho paleolitu. Počnúc neolitom sú mapy v mierkach 1:1,5 mil. Osídlenie Veľkej Moravy zobrazuje mapa v mierke 1:1 mil. Mapy dopĺňajú plány najvýznamnejších archeologických nálezísk. Ďalší vývoj osídlenia zobrazujú 4 mapy v mierke 1:500 000, a to od druhej polovice 10. stor. do r. 1250, ďalšie z rokov 1598, 1720 a 1869. Mapy popri právnom postavení sídel vyjadrujú aj ich veľkosť. Série ukážok zobrazuje stav, prípadne vývoj osídlenia vybraných oblastí Slovenska z rôznych aspektov.

Tematický okruh vývoja územnej organizácie sa začína mapou územného vývoja stolíc od konca 13. stor. do r. 1848, ďalšie mapy sú venované župám, krajským zriadeniam a pod.

10. Obyvateľstvo a sídla. V kapitole sa podáva podrobný prehľad o obyvateľstve a sídlach Slovenska. Analyzuje sa tu obyvateľstvo po stránke jeho rozloženia, hustoty, pohybov (prirozený prírastok, migračný pohyb, celkový prírastok), ďalej štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a vekovej skladby, sociálneho zloženia, zamestnania, národnostnej skladby a vzdelania. Veľká pozornosť sa venuje dochádzke obyvateľstva do zamestnania. Mapy sa spracovali na základe údajov zo sčítania ľudu z r. 1970, avšak väčšina javov sa sleduje retrospektívne od r. 1950, pri pohybe obyvateľstva až od r. 1869. Išlo predovšetkým o to, aby sa poukázalo na veľké premeny v rozmiestnení a štruktúre obyvateľstva, ktoré nastali medzi sčítaniami ľudu z rokov 1950 a 1970. Subkapitola o obyvateľstve uzatvára niekoľko máp o rodinnej skladbe obyvateľstva, rast miest a podiely mestského obyvateľstva na Slovensku od r. 1869.

Subkapitola o sídlach obsahuje mapy veku, stavebného materiálu a druhov domov, pôdorysných a funkčných typov obcí, funkčného členenia plôch vo vybraných väčších mestách Slovenska. Kapitola uzatvára mapa centrálnych miest SSR a ich zázemí. V kapitole nájdeme nevšedne podrobnú analýzu obyvateľstva Slovenska, aká doteraz nebola u nás spracovaná a vo svojej kompletnosti a detailnosti prevyšuje väčšinu doteraz vydaných atlasov v zahraničí. Obzvlášť cenné sú syntetické mapy, napr. mapa typov obcí podľa vekovej skladby, typov obcí podľa sociálnej skladby, typov obcí podľa hospodárskej skladby, funkčných typov obcí, dochádzky do zamestnania do vybraných centier a iné.

11. Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo. Mapy jednej z najrozsiahlejších kapitol Atlasu SSR sú väčšinou spracované podľa jednotlivých JRD a hospodárstiev štátnych majetkov. Údaje predstavujú priemery za roky 1969—1970. Pre porovnanie vývoja, prípadne zmien v niektorých kultúrach, niektoré mapy sa spracovali s údajmi podľa obcí z roku 1895. Analytické mapy zobrazujú rozmiestnenie jedného javu, napr. podiel jednotlivých plodín z ornej pôdy, hektárové výnosy plodín, chemizáciu poľnohospodárskej výroby, efektívnosť materiálových nákladov na rastlinnú, živočíšnu a poľnohospodársku výrobu, produktivitu práce, stavy, produkciu zvierat a pod. Štruktúrne mapy v mierkach 1:500 000 a 1:750 000 vyjadrujú zameranie

poľnohospodárskej výroby, a to tak hrubej, ako aj trhovej produkcie. Z nich najvýznamnejšou je mapa využívania zeme. Syntetické mapy Typy živočíšnej výroby, Typy rastlinnej výroby, Typy poľnohospodárskej výroby v mierke 1:500 000 dávajú obraz nielen o veľkosti produkcie, ale aj o efektívnosti materiálových nákladov, produktivite práce, mechanizácii, zamestnanosti a rozdelení poľnohospodárskej produkcie, ako aj o výrobných podmienkach pre poľnohospodársku produkciu.

Subkapitola poľovníctvo zobrazuje rozmiestnenie poľovnej zveri a produkciu mäsa poľovnej zveri podľa okresov. Subkapitola lesné hospodárstvo je spracovaná podľa územnej organizácie podnikov a závodov k r. 1974. Zobrazujú sa produkcia, rozdelenie produkcie, mechanizácia a efektívnosť lesného hospodárstva. Celá kapitola je takto podrobne spracovaná prvý raz v histórii našej kartografie, jednotná metodika umožňuje vzájomné porovnávanie jednotlivých javov v priestore.

12. Priemysel, doprava a spoje. Kapitola v úvodnej časti naznačuje krátky historický vývin výroby na našom území už od r. 1770 (remeselnej a manufaktúrnej výroby). Základné mapy v mierkach 1:1 mil. charakterizujú hlavné odvetvia nášho priemyslu, a to postupne palivá a energetiku, ťažbu rúd a hutnícky, strojársky, chemický, drevársky a celulózovopapiernický, potravinársky, kožiarsky, obuvnícky a kožušnícky priemysel, ako aj priemysel stavebných hmôt. Značný dôraz sa kladie na znázornenie aspektu zmien v rozmiestnení priemyslu, kde sú skoncentrované mnohé hľadiská a problémy rozvoja našej spoločnosti. Na mapách prehľadnejších mierok sú rozvedené niektoré špecifické témy hlavných priemyselných odvetví. Ide najmä o také problémy, akými je využívanie drevnej suroviny, stavebných hmôt, ale aj jednotlivé odvetvia potravinárskeho priemyslu. Vhodným doplnkom kapitoly sú mapy vývozu priemyselných výrobkov do zahraničia. Najvýznamnejšie priemyselné areály sú vyjadrené vo forme ukážok na podrobnejších mapách. Subkapitola o priemysle je uzavretá syntetickými mapami, a to mapami Komplexná mapa priemyslu v mierke 1:500 000, Koncentrácia priemyslu, Stupeň industrializácie okresov v mierke 1:1 mil. a iné. Subkapitola doprava charakterizuje cestnú, železničnú, vodnú, leteckú dopravnú sieť a jej napojenie na geografické okolie. Pozoruhodná je syntetická mapa Útvary komunikačných sietí. Subkapitola spoje podáva ucelený obraz o všetkých druhoch spojov, akými sú pošty, telefóny, rozhlas, televízia.

13. Služby. Jednou z najrozsiahlejších a tematicky najbohatších kapitol je kapitola služby. Dotýka sa problémov z oblasti tzv. nevýrobnej sféry. Jej úlohou je výstižne ilustrovať všetky dôležité stránky života našej spoločnosti, ktoré sa odzrkadľujú v životnej úrovni obyvateľstva. Kapitola je rozdelená do 7 subkapitol: Subkapitola obchod, verejné stravovanie a peňažníctvo je vyjadrená okrem iného súborom máp veľkoobchodu a maloobchodu. Maloobchod je zobrazený prostredníctvom siete predajní a závodov verejného stravovania, ďalej počtom a špecializáciou jednotiek maloobchodnej siete. Vyjadrená je priestorová diferenciácia vzťahu medzi obchodnými jednotkami a hustotou obyvateľstva, ako aj kúpnyimi fondami. Pokiaľ ide o peňažníctvo, zachytené je rozmiestnenie peňažných ústavov, vývoj príjmov a výdavkov obyvateľstva. Subkapitola telovýchova, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť zahŕňa súbor analytických máp o organizovanosti v telovýchovnej organizácii všeobecne, ale aj podľa jednotlivých druhov športu, ďalej

sa zaoberá rozmiestnením telovýchovných zariadení podľa ich účelovosti. V zdravotníctve sú to mapy rozmiestnenia zdravotníckych zariadení, starostlivosti o matku a dieťa, ako aj ústavov sociálnej starostlivosti. V subkapitole školstvo, veda a výskum sú vyjadrené jednotlivé typy škôl, ich rozloženie, ako aj rozloženie výskumnej základne, výpočtovej techniky a vedeckých knižníc. Subkapitola kultúra a osвета charakterizuje jednotlivé kultúrne zariadenia, vyjadrujúce ich návštevnosť. Pozornosť sa venuje aj edičnej činnosti a archívom. Subkapitola komunálne zariadenia znázorňuje rozloženie týchto zariadení, ako aj technickú vybavenosť a zásobovanie napr. vodou, plynom a pod.

Bytové hospodárstvo ako samostatná subkapitola podáva výstižný obraz o úrovni bývania a vybavenosti bytov zariadeniami (práčky, chladničky, televízory, kúpelne a pod.). Zachytáva aj vývoj výstavby bytov od r. 1900. Subkapitola cestovný ruch má rozsah, s akým sme sa v doterajších atlasoch nestretli. Ústrednou je tu mapa Materiálno-technická základňa cestovného ruchu v mierke 1:500 000. Ďalšie mapy predstavujú vývoj cestovného ruchu, využívanie zariadení cestovného ruchu, predpoklady cestovného ruchu a zahraničný cestovný ruch. Znázornená je aj návštevnosť vybraných miest.

14. Ekonomicko-geografické krajinné jednotky. Kapitola uzatvára predošlé socioekonomické kapitoly. Základnou je mapa Ekonomicko-geografické krajinné štruktúry v mierke 1:500 000. K nej sa pridružujú ďalšie syntetické mapy, napr. Typy regiónov rastu, Prognózy a perspektívy vývoja regiónov, Komplexné ekonomické regióny a iné. Kapitola zahŕňa aj priestorový kontext najvýznamnejších závodov Slovenska.

15. Životné prostredie a potencia krajiny. Táto kapitola, pokiaľ ide o nové progresívne prvky v atlasovej tvorbe, posúva Atlas SSR značne dopredu a nemá v takejto podobe obdobu ani v zahraničných atlasoch. Sústreďujú sa tu syntetické a komplexné mapy, ktoré charakterizujú krajinu, jej potenciu a životné prostredie z rôznych aspektov. Väčšina máp je unikátna tak obsahom, ako aj prístupom k spracovaniu. Ide o sériu máp, ktoré charakterizujú typy životného prostredia z geoekologického, socioekologického a klimaticko-geografického hľadiska. Vyčleňujú sa typy krajiny podľa výskytu pozitívnych, resp. negatívnych prvkov v životnom prostredí. Reliéf je hodnotený v sérii máp, a to podľa jeho vhodnosti na hospodárske využitie, výstavbu sídel, komunikácií a cestovný ruch. Ďalej tu nájdeme delimitáciu krajiny z aspektu vodnej bilancie, poľnohospodárskeho využitia, potencie krajiny a iné. Kapitola je prirodzeným a logickým završením celého diela.

TEXTOVÁ PRÍLOHA

Súčasťou Atlasu SSR bude textová príloha — anex, ktorá bude obsahovať vysvetľujúci text k jednotlivým kapitolám a mapám atlasu. Texty budú obsahovať najmä metodologické aspekty použité pri spracovaní máp, ako aj základnú charakteristiku obsahu máp s ťažiskom na najvýznamnejšie prvky. Textová príloha vyjde v slovenčine, ruštine a angličtine. Pre zahraničných používateľov atlasu budú spracované schematické náčrty vysvetliviek jednotlivých máp s ruským a anglickým znením legendy.

Atlas Slovenskej socialistickej republiky sa stane najrozsiahlejším a najvýz-

namnejším geografickým a kartografickým dielom v dejinách oboch vied na Slovensku. Bude dôstojným reprezentantom slovenskej vedy a kultúry a významným dokumentom všestranne sa vzťahujúcej socialistickej spoločnosti.

LITERATÚRA

1. MAZÚR, E.: The Atlas of the Slovak Socialist Republic. Geogr. Čas., 2, 1972. —
2. SALIŠČEV, K. A.: Kompleksnyje regionalnyje atlasy. Izdatel'stvo moskovskogo universiteta, 1976. —
3. Technický projekt Atlasu SSR, 1973.

Йозеф Якал

АТЛАС СЛОВАЦКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ВЫХОДИТ В СВЕТ

Атлас Словацкой социалистической республики подготовляемый к изданию Словацкой академией наук (Географическим институтом САН) совместно со Словацким управлением геодезии и картографии, является фундаментальным научным картографическим произведением. Комплексным образом при помощи картографических методов в нем изображаются современное состояние, уровень и характер природных условий, хозяйства, населения, культуры и окружающей среды территории Словакии. Но в атласе отображено не только современное состояние, а также и потенциал ландшафта с точки зрения его будущего развития.

Создатели атласа избрали такую его структуру, чтобы он выполнял также функцию практического пособия в разных отраслях жизни общества. В атласе ССР передаются все основные элементы геосферы на территории Словакии. Основные карты атласа имеют масштаб 1:500 000. Характер атласа — национальный и одновременно региональный.

Прогрессивным моментом является включение в атлас карт решающих насущные проблемы современности, а именно вопросы окружающей среды, потенциала ландшафта и использования природных ресурсов.

В Атласе ССР содержится 830 карт и карт-врезок разных регионов Словакии. В атласе 15 глав. Отдельно от атласа подготавливается текстовое приложение на словацком, русском и английском языках, включая переводы легенд карт.

Атлас ССР уже начал выпускаться по отдельным главам. В 1977 г. выпущены две главы: глава II — Развитие картографической съемки и глава VI — Почвы. Выпуск в свет всего атласа намечен на 1980 год, причем часть тиража будет выпущена в сборном виде.

Перевод: Л. Правдова

Jozef Jakál

ATLAS OF THE SLOVAK SOCIALIST REPUBLIC IS BEING ISSUED

The Atlas of the Slovak Socialist Republic, which is being prepared by the Slovak Academy of Sciences both through the Geographical Institute of the SAV and the Slovak Office of Geodesy and Cartography, represents a basic scientific map work. By cartographical methods it is representing integratively the contemporaneous state,

level and nature of natural conditions, economy, population, culture and human environment in the territory of Slovakia. The matter is not only in fixation of the contemporaneous state of elements in the landscape, but also in representing the potential of landscape from the viewpoint of future development.

The authors of the Atlas chose such a structure of the content, so that it might fulfil also the function of practical use in various spheres of the life of society. The Atlas will express all the basic elements of geosphere in the territory of Slovakia. The basic measure used in the Atlas is 1:500 000. The Atlas of the SSR will be of a nature both of national and simultaneously regional atlas.

The progress in the atlas production from the international viewpoint is represented by a set of maps solving very topical problems of the present, namely the problems of human environment, landscape potential and using natural resources.

The Atlas of the SSR will contain 830 maps and specimens from various selected regions of Slovakia. The maps have been classified into 15 topical chapters. A constituent part of the Atlas will be a text annex, which will contain the explanatory text to the maps in the Slovak, Russian and English as well as translation of explanatory notes.

The Atlas has already started to be issued by chapters and the first two chapters were issued in 1977, namely Chapter II — Development of Cartographic Representation and Chapter VI — Soils. By the end 1980 all the chapters will be issued successively and a part of the edition will be published as a complete work.

From the Slovak translated by A. K r a j č í r